

Załącznik do Uchwały Nr
Rady Gminy Janowiec Kościelny
z dnia

**PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
MIESZKAŃCÓW
GMINY JANOWIEC KOŚCIELNY
NA LATA 2012 – 2015**

styczeń 2012 r.

Spis treści:

I. Wprowadzenie

II. Diagnoza obszaru objętego Programem

III. Realizacja Celu 1 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym
2. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi
3. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

IV. Realizacja Celu 2 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

1. Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej
2. Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego
3. Aktualizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi
4. Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy

V. Sposób realizacji Programu

VI. Sposób sprawozdawczości

I. Wprowadzenie

Światowa Organizacja Zdrowia w konstytucji z 1948 roku określa zdrowie, jako „stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko brak choroby lub zniedołężnienia”. Zdrowie psychiczne jednostek ma ogromne znaczenie dla społeczeństwa lokalnego, ma wpływ na poziom dobrostanu psychicznego, jakości życia i zdrowia. Dostrzegając pilną potrzebę ochrony zdrowia psychicznego Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 28 grudnia 2010 roku przyjęła Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego. Termin realizacji tego programu przewidziany jest na lata 2012-2015. Istotnym celem tego programu jest promocja zdrowia i zapobieganie zaburzeniom psychicznym oraz zapewnienie wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym i społecznym. Do realizacji tych celów wskazane są także samorządy gminne. Również ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 roku (Dz. U. Nr 11, poz. 535 z późn. zm.) wskazuje organy administracji samorządowej jako odpowiedzialne za zapewnienie ochrony zdrowia psychicznego. Działania w tym zakresie mogą być wspierane przez stowarzyszenia, fundacje, inne jednostki i organizacje oraz osoby fizyczne i prawne.

Program Ochrony Zdrowia Psychicznego mieszkańców Gminy Janowiec Kościelny określa najbardziej istotne elementy polityki zdrowotnej i wyznacza kierunki działania w zakresie promocji stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspokojenia ich potrzeb zdrowotnych oraz organizacji opieki zdrowotnej. W programie zawarta jest ogólna diagnoza sytuacji w zakresie zdrowia psychicznego, przedstawione zostały także propozycje planowanych działań w obszarze zdrowia psychicznego.

Jako priorytety Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego uznane zostały obszary działania związane z:

1. Profilaktyką,
2. Zaburzeniami depresyjnymi,
3. Zaburzeniami spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych,
4. Samobójstwami,
5. Zaburzeniami geriatrycznymi, związanymi ze starzeniem się,
6. Chorobami psychicznymi.

II. Diagnoza obszaru objętego programem.

Gminę Janowiec Kościelny zamieszkuje według stanu na dzień 21.XI.2011r. 3507 mieszkańców. Z dokumentacji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym wynika, iż z pomocy społecznej w różnej formie w roku 2011 korzystało 242 rodzin w tym 928 osób (dane na 30 września 2011r.). Wśród osób korzystających z pomocy społecznej w różnej formie 40 to osoby chore psychicznie. W odniesieniu do przytoczonej wcześniej definicji zdrowiem psychicznym jest nie tylko brak zaburzeń psychicznych, ale również taki stan, w którym osoba jest świadoma swojego potencjału ale nie może radzić sobie z problemami, stresem, efektywnie pracować i funkcjonować w społeczeństwie. Z obserwacji wynika iż duża ilość osób mających problemy psychiczne nie korzysta z pomocy społecznej. Tak więc nie jest znana dokładniejsza liczba osób chorych psychicznie na terenie gminy. Z danych statystycznych przedstawionych w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia wynika, że w okresie od 1990r. do 2007r. wskaźnik rejestrowanego rozpowszechniania zaburzeń psychicznych wzrósł o 119%. Należy przypuszczać iż w gminie Janowiec Kościelny wskaźnik ten jest bardzo podobny.

Na terenie gminy Janowiec Kościelny funkcjonuje:

- Gminny Niepubliczny Ośrodek Zdrowia, który świadczy pomoc osobom chorym w tym także osobom chorym psychicznie - nie ma tu lekarza o specjalność: psycholog, psychiatrę;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w miarę swoich możliwości w różnej formie dla wszystkich mieszkańców w tym także mających problemy ze zdrowiem psychicznym;
- Punkt Konsultacyjny dla osób z problemami alkoholowymi, funkcjonuje w Urzędzie Gminy, raz w tygodniu, w swoich działaniach jest skierowany na pomoc między innymi osobom mającym problemy ze zdrowiem psychicznym;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczepkowie Borowym udziela dziennej opieki dla osób mających problemy ze zdrowiem psychicznym.

Na terenie powiatu Nidzica funkcjonuje:

- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Nidzicy;
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nidzicy;
- Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno-Wychowawczy w Nidzicy;
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nidzicy;
- Punkt konsultacyjny przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nidzicy.

III. Realizacja Celu 1 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

1. Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

- 1.1. Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie takich umiejętności jednostki, które będą służyć jej zdrowiu.
- 1.2. Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 1.3. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 1.4. Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Realizacja działania 1.1:

1. Prowadzenie kampanii informacyjnych o zagrożeniach dla zdrowia psychicznego, zgodnie z potrzebami i aktualną sytuacją zdrowotną.
2. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych.
3. Prowadzenie działań skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych promujących styl życia korzystny dla zdrowia psychicznego.
4. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz zdrowia psychicznego.

Realizacja działania 1.2:

1. Wprowadzenie wczesnej diagnostyki i interwencji na terenie gminy.
2. Opracowanie programu zapobiegania przemocy w rodzinie, w szkole i w środowisku lokalnym.

Realizacja celu 1.3:

1. Prowadzenie kampanii informacyjnych, której celem jest wywołanie postaw zrozumienia i akceptacji dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przeciwdziałania dyskryminacji wobec osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Organizowanie uroczystości i innych spotkań o charakterze integracyjnym.
3. Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych i innych podmiotów na rzecz integracji.

Realizacja celu 1.4:

1. Współpraca z instytucjami i organizacjami na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób których zagrożone jest zdrowie psychiczne.

2. Dostosowanie do aktualnych potrzeb wsparcia i wszelkich form pomocy udzielanej przez podmioty do tego powołane osobom potrzebującym oraz rodzinom.
3. Wsparcia instytucji i organizacji pozarządowych w celu udzielania wsparcia w sytuacjach kryzysowych.
4. Zakupienie broszur zawierających informacje o dostępnych formach pomocy dla osób potrzebujących pomocy.
5. Zwiększenie dostępności do świadczeń zdrowotnych z zakresu porad psychologicznych i psychiatrycznych.

IV. Realizacja Celu 2 Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

- 2.1. Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
- 2.2. Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.
- 2.3. Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2.4. Koordynacja różnych form opieki i pomocy.

Realizacja celu 2.1:

1. Opracowanie standardów pomocy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
2. Wspieranie inicjatyw utworzenia centrów zdrowia psychicznego zapewniających kompleksową opiekę dla mieszkańców powiatu.
3. Zwiększenie pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Wspieranie samopomocowych inicjatyw pacjentów, ich rodzin i organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Realizacja celu 2.2:

1. Stworzenie warunków dla zwiększenia dostępności różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
2. Wspieranie inicjatyw do powstawania nowych placówek .

3. Podjęcie działań zmierzających do zwiększenia liczby udzielanych bezpłatnie świadczeń w zakresie psychiatrycznej i neurologicznej opieki zdrowotnej (w ramach usług kontraktowych przez NFZ).
4. Stworzenie warunków dla dostosowania pomieszczeń i urządzeń przychodni do obowiązujących przepisów, w tym poprzez stworzenie możliwości inwestowania własnych środków oraz pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (w tym Unii Europejskiej).

Realizacja celu 2.3:

1. Prowadzenie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi kampanii ograniczającej tendencje do bierności, izolacji wykluczenia i zależności instytucjonalnej, w tym rozwoju form zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zwiększenia aktywności zawodowej.
2. Organizowanie szkoleń, staży i prac interwencyjnych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi poszukujących pracy.
3. Uwzględnienie osób niepełnosprawnych w tym osób z zaburzeniami psychicznymi, jako jednej z grup docelowych w projektach ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Realizacja celu 2.4:

1. Powołanie zespołu koordynującego do koordynowania, monitorowania oraz oceny realizacji programu.

V. Sposób realizacji.

1. **Źródła finansowania** z Narodowego Funduszu Zdrowia, środki finansowe świadczeniodawców usług medycznych, środki finansowe z budżetu państwa, środki zagraniczne z budżetu Unii Europejskiej oraz środki Jednostek Samorządu Terytorialnego.

Wskaźniki monitoringu: liczba przygotowanych i zrealizowanych programów i przedsięwzięć profilaktycznych, liczba osób którym udzielono świadczeń zdrowotnych, liczba wykrytych zaburzeń, liczba osób korzystających z poszczególnych form pomocy.

Podmioty uczestniczące:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Janowcu Kościelnym,
2. Urząd Gminy w Janowcu Kościelnym,
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Janowcu Kościelnym,

4. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy,
5. Inne jednostki i instytucje działające na terenie gminy (min.Szkoły, Parafie,SOKSiR).

VI. Sposoby sprawozdawczości.

Syntetyczną informację o stanie zdrowia mieszkańców gminy Janowiec Kościelny i podsumowanie działań przewidzianych niniejszym Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2012-2015 będzie przedstawiał "Raport o stanie zdrowia psychicznego mieszkańców gminy i jego uwarunkowaniach" za lata 2012-2015 sporządzony w IV kwartale 2016 roku.